

Tafsiira Suuratu Ar-Ruum-Kutaa 12

Description

Fuula Rabbii barbaaduun firaaf, Hiyyeessaa fi kara-deemaaf haqa isaa kenu

Namoonni yommuu fira, hiyyeessaa fi kara-deemaa gargaaranii fi sadaqa kennaniif niyyaa adda addaa qabu. Gariin isaanii na argaaf, gariin isaanii faaruu namoota argachuuf (ebalu arjaadha, ebalu akkana haa jedhaniif) fira, hiyyeessaa fi kara-deemaa gargaaru, sadaqa kenu. Gariin isaanii immoo Fuula Rabbii oltaâ€™aa qofa barbaadun kana hojjatu. Amma gaafin kaâ€™u: kanniin keessaa eenyutu wanta hojjate kanarratti mindaa (ajrii) argataa? Mee haa ilaalu:

فَعَاتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرُ الَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

٣٨

â€œKanaafu, firaaf, hiyyeessaa fi kara-deemaaf haqa isaa kenni. Kuni warra Fuula Rabbii barbadaaniif gaariidha. Isaan sun isaanumatu milkaâ€™oodha.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:38

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa aayah lakkoofsa 37 keessatti nama fedheef rizqii akka balâ€™isuu fi dhiphisu erga dubbatee booda, galata dureessaa qoruuf nama rizqii balâ€™iseef rizqii isaa irraa hiyyeessaf akka kenu ajaje.[\[1\]](#) â€œKanaafu firaaf, hiyyeessaa fi kara-deemaaf haqa isaa kenni.â€ Kana jechuun yaa nama amane! Fira keetiif haqa isaa kenni. Haqni kunis wanta shariâ€™aan dirqama godhe ykn itti kakaasedha. Kan akka nafaqaa (baasi) dirqamaa, sadaqaa, kennaa, tola oolu, firummaa sufuu, nagaha gaafachuu, kabajuu, dogongora isaa irra darbuu fi kkf dha. Firri hundarra namatti dhiyaatu haadha abbaadha. Kanaafu, haqni haadha abbaa isaan kabaju, isaaniiif tola oolu fi kkf dha. Haadha abbaatin ala firoonni jiran immoo haqni isaan qaban firummaa sufuu fi yoo rakkatan isaan gargaarudha. Kanaafu, yaa nama Rabbitti amane fira keetiif haqa isaa kenni.

Ammas hiyyeessaf haqa isaa kenni. Haqni hiyyeessaa maalidhaa? Haqni isaa haajaa isaa isaaf guutuudha. Kana jechuun hiyyeessa waan taâ€™eef wanta isa gahuu isaaf kennuudha. Kan akka isa nyaachisu, obaasu, uwuisuu ykn maallaqa isaaf kenu.[\[2\]](#)

Kara-deemaafis haqa isaa kenu. Kuni nama biyya isaa irraa bahee maallaqa biyya isaa ittiin gahuu dhabeedha. Kanaafu haqni isaa maallaqa biyya isaa ittiin gahu isaaf kennuu ykn sababa ittiin achi gahu isaaf laaffisuudha.[\[3\]](#)

â€œKuni warra Fuula Rabbii barbaadaniif gaariidha.â€ Kana jechuun kennaan kuni warra hojji isaanitiin Fuula Rabbii barbaadaniif gaariidha. Rabbal aalamiina biratti mindaa (sawaaba) guddaa ittiin argatu. Firaaf, hiyyeessaa fi kara-deemaaf haqa kennuu faaydan isaa namoota birootti waan darbuuf waan

gaarii (kheeyri) godhe. Garuu niyyaa qulqulluun malee nama kana hojjateef kheeyri hin taâ€™u. Osoo ati qarshii tokko ykn uffata namatti sadaqatte, inni itti fayyadama. *Garuu ati takkaa itti fayyadamu dandeessa takkaa miidhamu dandeessa takkaa immoo miidhamus itti fayyadamu dhiisus dandeessa.* Yoo na argaaf hojii gaarii kana hojjatte, ni miidhamta. Yoo ikhlaasaan hojjatte immoo itti fayyadamta. Amala waan sitti taâ€™e qofaaf yoo hojjatte itti hin fayyadamt. (Sababni isaas, hojii gaarii tokkotti fayyadamuuf niyyaan qulqulluun (ikhlaasni) barbaachisaadha.) Kanaafi asittiakkana jedhe, â€œwarra **Fuula Rabbii barbaadaniifâ€¢[4]** Kanaafuakkana jenna: firaaf, karaa deemaa fi hiyyeessaf haqa isaa kenuun warra fuula Rabbii barbaadaniif malee gaarii hin taâ€™u. Kuni gama nama kenuuti. Garuu gama nama kennameetiif immoo isaaf kheeyridha. Inumaa osoo kaafirri nama tokkoof maallaqa kenne, namni kuni itti fayyadama, isaaf kheeyri taâ€™a. Garuu nama arjoome kanaaf kheeyri hin taâ€™u niyyaan qulqullu yoo taâ€™e malee [4]

Kanaafu, namni yommuu firaaf, hiyyeessaa fi kara-deemaaf haqa isaa kenu niyyaa isaa tolchuu qaba. Sababni isaas, niyyaan isaa Rabbiif yoo taâ€™e qofa hojii san irratti ajrii (mindaa) argata.

â€œIsaan sun isaanumatu milkaâ€™oodha.â€¢ Kana jechuun namoonni hojiiwan kanaa fi kan biroo Rabbiif jedhanii hojjatan, isaan warra mindaa Rabbiif argatanii fi adabbii Isaa jalaa nagaha bahaniidha. [5]

وَمَا آتَيْتُم مِّنْ رِبَالٍ يَرْبُو أَفِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُو عِنْدَ اللَّهِ وَمَا
أَئْتُم مِّنْ زَكْوَةٍ تُرِيدُونَ كَوْنَةً اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ

٣٩

â€œQabeenya namootaa keessatti akka dhaluuf wanti isin dhala irraa kennitan, Rabbiin biratti homaa hin dhalu. Garuu zakaa irraa **Fuula Rabbii barbaadun** wanti isin kennitan, [isatu isiniif dhala]. Isaan sun mindaan kan isaaniif baayâ€™atuudha.â€¢ Suuratu Ar-Ruum 30:39

Kana jechuun dhala niyyachuu fi liqaan qabeenya namootaa keessatti akka isiniif dabalu barbaadun qabeenya irraa wanti isin akka liqaatti kennitan, Rabbiin biratti hin dabalu. Kana irra, Rabbiin ni balleessa. Garuu Jaalala Rabbii barbaadu fi mindaa Isaa kajeelun wanti isin akka zakaa fi sadaqaatti namoota haajaa qabanii fi rakkataniif kennitan, Rabbiin isiniif baayâ€™isa, mindaa dacha dachaa isiniif godha. [6]

Aayan tuni akkana jechuunis ibsamte: â€œNamoonni wanta inni kenne caalaa dachaa godhanii akka isaaf deebisan barbaaduun namni kennaa kenne, namni kuni Rabbiin biratti mindaa hin argatu. Sababni isaas, kennaa kana keessatti jaalala Rabbii hin barbaanne.â€¢ [7]

Sadaqaa ykn
kennaa mindaa
(ajrii) ittiin
argatan

Sadaqaa ykn
kennaa mindaa
(ajrii) irratti hin
arganne

Rabbiif qofa
jedhanii
sadaqaa ykn
kennaa
kennu

Rabbiif
jedhanii kennu
dhiisu ykn na
argaaf ykn na
jajaaf kennu

Rabbiin ala kan nama uumuu, rizqii namaaf kennu, nafsee fudhatu, ergasii jiraachisuu ni jiraa?

اللَّهُ أَلَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمْسِتُكُمْ ثُمَّ يُحِيِّكُمْ هَلْ
مِنْ شُرَكَاءِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
يُشَرِّكُونَ

â€œRabbiin Kan isin uumee ergasii rizqii isiniif kenne, ergasii isin ajjeesu ergasii isin jiraachisuudha. Shariikota keessan keessaa kana irraa waa kan hojjatuu ni jiraa? Inni wanta isaan itti qindeessan irraa qulqullaaâ€™e, oltaâ€™e.â€ Suuratu Ar-Ruum 30:40 (Rizqii- soorata, qabeenya fi wanta biraa namni itti fayyadamuudha.)

Yaa namoota! Rabbiin qofatu isin uumee ergasii jirenya tana keessatti rizqii isiniif kenne. Ergasii ajalli keessan dhumachuun isin ajjeesa. Ergasii qorannoo fi jazaaf qabrii keessaa jiraattota godhee isin kaasa.

â€œShariikota keessan keessaa kana irraa waa kan hojjatuu ni jiraa?â€ Kana jechuun Rabbii gaditti kanneen isin gabbartan keessaa wantoota kanniin irraa waa kan hojjatu ni jiraa? (Wantooni isin Rabbiin alatti gabbartan isin uumuu ykn rizqii isiniif kenne ykn ajjeesu ykn jiraachisuu dandaâ€™uu?)

Wantooni isaan waaqeffatan kana irraa homaa hin hojjatan. Kanaafu, wanta waa uumuu ykn rizqii kenne ykn ajjeesu ykn jiraachisuu hin dandeenye akkamitti gabbaruu (waaqefatuu)? Ilma uumuu kan hin

dandeenye irraa akkamitti â€œeilma naaf kenniâ€¢ jedhanii kadhatuu? Rizqii namaaf kennu kan hin dandeenye irraa akkamitti rizqii kadhatuu?)

â€œInni wanta isaan itti qindeessan irraa qulqullaaâ€™e, oltaâ€™e.â€¢ Kana jechuun Rabbiin shariika ykn fakkaataa ykn qixxaataa ykn ilma ykn abbaa qabaachu irraa qulqullaaâ€™e. Kana irra, Inni Tokkicha adda taâ€™e, Of dandaâ€™aa hin dhalle hin dhalanne, Isaaf qixxaataan hin jirreedha[8]

Kitaabban wabii:

- [1] Tafsiir Qurxubii-16/435
- [2] Tafsiir Saâ€™dii-754
- [3] Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-15/163
- [4] Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Ar-Ruum, fuula-225-226
- [5] Tafsiir Saâ€™dii-754
- [6] Tafsiir Muyassar-408
- [7] Tafsiir ibn Kasiir-6/97, Tafsiir Xabarii-18/508
- [8] Tafsiir Ibn Kasiir-6/97-98, Tafsiir Muyassar-408

Date Created

September 19, 2020

Author

admin